

MEDELELSER

Nr. 1. Februar 2000

1. Beskikkelse af forsvarer i tilståelsessager - Lovforslag
 2. Beskikkelse af forsvarer for ikke-sigtede
 3. Mentalerklæringer
 4. Narkotika - Retsbelæring - Rettergangsfejl - Anklagerens og forsvarerens rolle
 5. Udvisning - Røveri - Menneskerettigheder
 6. Aflytning - Sendemaster - Nørrebro
 7. Genoptagelse - Klageretten - Ekstraordinær anke
 8. Ophævelse af andre foranstaltninger end straf - Anbringelsesdom - Sindssyge
 9. Spritkørsel - Anklageskrift - Utjenligt forsøg - Betinget straf og frakendelse
 10. Narkotika - Betinget straf - Gammel sag
- Unge lovovertrædere - Undersøgelse af Ungdomskontrakter
- Telefonrådgivning til pårørende til varetægtsfængslede

Studietur til Israel

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

Postbox 1051

1007 København K

Telefon 3311 7522

Telefax 3332 4775

Landsforeningens bestyrelse:

Thomas Rørdam
formand, København

Bent Holmberg
næstformand, Aalborg

Michael Abel
Holbæk

Karen Marie Dyekjær
Esbjerg

Hanne Gullitz
Århus

Poul Jost Jensen
Glostrup

Mogens Juhl
Odense

Mette Lauritzen
København

Ansvarshavende redaktør:

Elsebeth Rasmussen

Oplagstal: 1090

Formandens adresse:

Postbox 9017, 1022 København K

Telefon 3312 4540
Fax 3393 4540

Tidsskrift for Kriminalret

Debatten om dette produkts berettigelse ruller videre i Advokaten, hæfte 2 i indeværende år, side 33 f.

Rigsadvokaten har taget konsekvensen af, at det må påregnes, at mange advokater ikke vil abonnere på tidsskriftet, idet han har henstillet til anklagerne, at afgørelser, der alene har været offentliggjort i Tidsskrift for Kriminalvidenskab, og som anklagemyndigheden ønsker at inddrage ved behandlingen af konkrete straffesager, behandles på samme måde som utrykte domme.

Det indebærer, at anklagemyndigheden forud for et retsmøde må gøre forsvareren bekendt med, at man ønsker at påberåbe sig en afgørelse fra tidsskriftet og udlevere en kopi af afgørelsen til forsvareren og til retten.

Henvendelse til myndigheder

Blandt foreningens opgaver er også at rette henvendelse til myndigheder, enten i forbindelse med høringer eller på eget initiativ. Som det vil ses af de følgende sider, har formanden været flittig ovenpå et bestyrelsesmøde den 31. januar.

Israelstur

Sidst i hæftet den bebudede endelige annoncering af studietur til Israel. Der er nu åbnet for tilmelding.

Beskikkelse af forsvarer i tilståelsessager – Lovforslag

Foreningens formand har den 3/2 2000 skrevet til Folketingets Retsudvalg:

"Vedrørende forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser i forbindelse med gennemførelsen af en lov om fuldbyrdelse af straf m.v., L 146.

Landsforeningen har den 13. september 1999 afgivet høringssvar til Justitsministeriet vedrørende ovennævnte lovforslag, som på det tidspunkt forelå i udkast.

Efterfølgende er Landsforeningen blevet opmærksom på, at såvel udkastet som det senere fremsatte lovforslag indeholder en bestemmelse, hvorefter der i tilståelsessager, som ville have været domsmandssager, hvis ikke der forelå tilståelse, kun skal beskikkes forsvarer for den sigtede, hvis denne er anholdt eller varetægtsfængslet eller anmoder om at få beskikket en forsvarer (§ 922, stk. 4).

Det betyder, at en sigtet kan idømmes en straf på op mod 4 års fængsel uden forsvarerbistand.

Forslaget svarer stort set til den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 925, stk. 3, som har følgende ordlyd:

”Er sigtede ikke anholdt eller fængslet, skal det, inden bemærkning om sigtedes samtykke til sagens pådømmelse uden udfærdigelse af anklageskrift og domsforhandling tilføres retsbogen, udtrykkelig tilkendegives ham, at der, hvis han ønsker det, vil blive beskikket ham en forsvarer. Erklærer sigtede, at han ikke ønsker nogen forsvarer beskikket, tilføjes der retsbogen bemærkning herom; i modsat fald beskikker retten ham en forsvarer, hvis stilling derefter er den samme som angivet med hensyn til den fængslede sigtedes forsvarer.”

Som det fremgår er der den realitetsændring i forholdet mellem den gældende § 925, stk. 3, og den foreslåede § 922, stk. 4, at det nu ikke længere er et krav, at der skal gøres bemærkning i retsbogen, hvis sigtede erklærer ikke at ville have nogen forsvarer beskikket. Herved øges risikoen for, at den sigtede ikke har forstået betydningen af at have en forsvarer beskikket.

Landsforeningen bemærker i øvrigt, at der i landets retskredse følges en ret forskellig praksis med hensyn til forsvarerbeskikkelse i tilståelsessager. Nu hvor der er anledning til i forbindelse med det fremsatte lovforslag at overveje retsstillingen er det Landsforeningens opfattelse, at der bør indføres en regel, hvorefter der skal beskikkes

en forsvarer for en sigtet, som ikke selv har valgt en forsvarer, i alle sager om overtrædelse af straffeloven, hvor andet end en bødesanktion kan komme på tale.

Som begrundelse herfor skal henvises til følgende:

- Den foreslåede ordning vil indebære en væsentlig begrænsning i forsvarernes medvirken i tilståelsessager i forhold til, hvad der efter praksis er gældende ret.
- Forsvarerne har i tilståelsessager en væsentlig funktion med hensyn til at kontrollere, at sigtedes tilståelse har dækning i den forklaring, sigtede har afgivet og i sagens oplysninger i øvrigt.

Som eksempel kan nævnes, at en sigtet har forklaret at have taget et let halsgreb på en forurettet, hvorefter der rejses sigtelse for overtrædelse af straffelovens § 245 (vold af særlig farlig karakter). I denne situation er det ikke sikkert, at der bør ske domfældelse for overtrædelse af straffelovens § 245, idet forholdet meget tænkeligt i stedet er omfattet af den mildere bestemmelse i straffelovens § 244 om almindelig vold. En forsvarer vil være i stand til at undersøge dette spørgsmål nærmere og eventuelt protestere mod, at sagen fremmes som tilståelsessag, hvis ikke anklagemyndigheden accepterer, at sigtelsen ændres til en overtrædelse af straffelovens § 244.

Som et andet eksempel kan nævnes, at en sigtet, som har købt et fjernsyn af en bekendt, har erkendt sig skyldig i hæleri efter at være blevet foreholdt, at fjernsynet rent faktisk var stjålet, uden at man i forbindelse med politiafhøringen af den sigtede har fået klarlagt, om sigtede var klar over eller havde en stærk formodning om, at fjernsynet var stjålet. En forsvarers medvirken vil her kunne sikre, at den sigtede kun dømmes, hvis det er klart, at sigtede var klar over eller havde en stærk formodning om, at fjernsynet var stjålet.

Som et tredje eksempel kan nævnes den situation, at sigtede har bidt en politimand i fingeren, efter at være blevet anholdt, hvorefter der lægges op til en tilståelsessag vedrørende overtrædelse af straffelovens § 119 (vold mod personer, der handler i offentlig tjeneste m.v.). Viser det sig, at anholdelsen ikke er lovlig, kan der ikke straffes for overtrædelse af straffelovens § 119, jf. U 1987.498 H, men muligt efter andre og mildere bestemmelser. En forsvarers medvirken vil sikre, at der i en situation som den foreliggende ikke sker domfældelse for overtrædelse af straffelovens § 119, selv om den sigtede har tilstået at have bidt politimanden i fingeren.

De nævnte eksempler viser, at der i en del straffesager er ganske komplicerede problemer vedrørende subsumption (regelanvendelse) og forsæt, selv om den sigtede erkender et faktisk begivenhedsforløb, og forsvareren har en vigtig rolle med henblik på at sikre, at der ikke sker domfældelse i videre omfang, end der er belæg for.

- Forsvareren har dernæst en vigtig rolle med henblik på at sikre, at de fornødne oplysninger er til stede vedrørende vurderingen af sanktionsfastsættelsen. Det bemærkes i den forbindelse, at politiet og anklagemyndigheden kun i meget begrænset omfang selv indhenter personundersøgelser, herunder med henblik på samfundstjenestevurdering, i straffesager. En forsvarers medvirken vil sikre, at sådanne undersøgelser foretages, hvor de kan være af betydning for sanktionsvalget.
- Det kan ikke antages, at de sigtede selv er opmærksomme på behovet for forsvarerbistand, og det er derfor ikke tilstrækkeligt, at de sigtede tilbydes forsvarerbistand.

I øvrigt bemærkes, at den foreslåede ordning vil kunne give anledning til udsættelser af retsmøder, hvis den sigtedes begæring om forsvarerbeskikkelse først fremkommer på det retsmøde, hvor sagen skulle have været afgjort som tilståelsessag.

- Den foreslåede ordning vil muligt kunne give anledning til et øget antal ankesager, idet en sigtet, som idømmes en frihedsstraf, eventuelt af længere varighed, sikkert i mange tilfælde vil reagere med en anke, hvis ikke den sigtede får mulighed for at rådføre sig om ankespørgsmålet med en forsvarer.
- Udgifterne til forsvarerbistand i tilståelsessager er meget begrænsede.

Landsforeningen bidrager gerne med yderligere oplysninger eller uddybninger, hvis der måtte være behov for det.

Kopi af denne skrivelse er samtidig hermed sendt til Justitsministeriet og til Advokatrådet."

Landsforeningens Meddelelse 2/2000

Beskikkelse af forsvarer for ikke-sigtede

Foreningens formand har den 2/2 2000 skrevet til Justitsministeriet:

"Vedrørende beskikkelse af forsvarer for personer, som ikke er sigtet.

Retsplejelovens kapitel 66 indeholder en række regler, hvorefter der kan ske beskikkelse af forsvarer for personer, der er sigtet i straffesager. Blandt andet bestemmer retsplejelovens § 732, stk. 1, at der i andre tilfælde end de i § 731 nævnte, såvel før som efter at tiltale er rejst, kan beskikkes sigtede offentlige forsvarer, når retten efter sagens beskaffenhed, sigtedes person eller omstændighederne i øvrigt anser det for ønskeligt og sigtede ikke selv har skaffet sig bistand af en forsvarer.

Ved en kendelse afsagt af Østre Landsrets 7. afdeling den 17. februar 1999 er det stueret, at der ikke er hjemmel i retsplejelovens §§ 731-732 til at beskikke forsvarer for en person, der uden at være sigtet har været afhørt med en sigtets retsstilling, jf. U 1999.1744 Ø.

Efter Landsforeningens opfattelse er der behov for en ændring af retsplejeloven, således at der udtrykkeligt åbnes mulighed for beskikkelse af forsvarer for ikke sigtede personer efter de kriterier, der i øvrigt er angivet i § 732, stk. 1.

Som begrundelse for dette forslag skal Landsforeningen henvise til følgende:

Efter retsplejelovens § 745, stk. 3, skal politiet give meddelelse til forsvareren inden der foretages et efterforskningskridt, som kan formodes at ville finde anvendelse som bevis under en senere domsforhandling, således at forsvareren kan få lejlighed til at være til stede. Undertiden vil situationen være den, at der ikke er en forsvarer på det tidspunkt, hvor det pågældende efterforskningskridt skal foretages, f.eks. fordi der endnu ikke er rejst sigtelse mod nogen. Hvis resultatet af det pågældende efterforskningskridt skal kunne anvendes som bevis under domsforhandlingen vil det imidlertid i en række situationer være en forudsætning, at en forsvarer har været til stede. Dette gælder f.eks., hvis politiet efterforsker en anmeldelse vedrørende et seksuelt overgreb mod et barn og der i den forbindelse bliver spørgsmål om at foretage en videoafhøring af barnet med henblik på, at videoafhøringen senere dokumenteres som bevis under en eventuel domsforhandling i medfør af retsplejelovens § 877, stk. 3. Der henvises i den forbindelse til artikel 6, stk. 1, og stk. 3, litra d, i Den Europæiske Menneskeretskonvention og til Beretning af maj 1995 afgivet af arbejdsgruppen vedrørende videoafhøring af børn.

I situationen, hvor der opstår spørgsmål om videoafhøring af børn i sædelighedssager, anvendes i relation til beskikkelsesproblemet en fremgangsmåde, hvorefter den forsvarer, der tilkaldes, eventuelt fra kredsen af beneficerede advokater, i starten vil være valgt af politiet og derfor aflønnes af politiet, med mindre der senere rejses sigtelse og beskikkelse kan ske efter reglerne i retsplejelovens kapitel 66. Der henvises på ny til den tidligere omtalte beretning, hvori det i øvrigt anbefales, at der indføres en hjem-

mel til beskikkelse af forsvarer i tilfælde, hvor mistanken mod en gerningsmand endnu ikke kan danne grundlag for en sigtelse.

Behovet for, at en forsvarer er til stede, når efterforskningskridt skal foretages, er ikke begrænset til videoafhøring af børn i sædelighedssager, men gælder alle efterforskningskridt af den karakter, som er nævnt i retsplejelovens § 745, stk. 3, herunder også forelæggelse af spørgsmål i en straffesag for sagkyndige. At der i sådanne tilfælde er behov for forsvarerbistand fremgår bl.a. af Juristen 1998 side 281-282 og Meddelelse nr. 48/1999 og 60/1999 i Landsforeningen af Beskikkede Advokaters Meddelelsesblad vedrørende Plejebo-sagen.

Det er efter Landsforeningens opfattelse ikke tilfredsstillende, at det – således som ordningen er i dag – udelukkende skal bero på politiets skøn, i hvilke tilfælde en forsvarer skal inddrages i forbindelse med efterforskningskridt i sager, hvor der ikke er rejst sigtelse mod nogen.

Dersom der indføres en bestemmelse af det indhold, Landsforeningen foreslår, vil det indebære, at der åbnes mulighed for forsvarerbeskikkelse i alle tilfælde, hvor der skal foretages efterforskningskridt i medfør af retsplejelovens § 745, stk. 3. Landsforeningen forudsætter i den forbindelse, at politiet skal have pligt til, inden et sådant efterforskningskridt foretages i en sag, hvor der ikke er rejst sigtelse mod nogen, at rette henvendelse til retten med henblik på, at forsvarerbeskikkelse finder sted.

Herudover vil den foreslåede bestemmelse – efter en konkret vurdering – kunne anvendes i situationer, hvor der opstår spørgsmål om afhøring af en person, som ikke er sigtet, men alene mistænkt eller potentielt mistænkt. Dette må antages også at være i det offentlige interesse, idet det må forventes, at mistænkte eller potentielt mistænkte i en række tilfælde vil indtage det standpunkt, at de ikke vil udtale sig til politiet, når der ikke kan blive tale om forsvarerbeskikkelse.

Kopi af denne skrivelse er samtidig hermed sendt til Den Danske Dommerforening, Rigsadvokaten og Advokatrådet til orientering."

Landsforeningens Meddelelse 3/2000

Mentalerklæringer

Foreningens formand har den 2/2 2000 tilskrevet Justitsministeriet:

"Vedrørende mentalerklæringer i straffesager, Justitsministeriets j.nr. 1994-210-1.

I 1997 rejste Landsforeningen overfor Justitsministeriets Samarbejdsudvalg for Retsmedicinske Ydelser spørgsmålet om sagsbehandlingstiden i forbindelse med foretagelse af mentalundersøgelser i straffesager.

Justitsministeriet svarede ved brev af 28. oktober 1997 fra afdelingschef Lars Bay Larsen, at man ville afvente resultaterne af en indberetningsordning, som blev etableret i 1997, inden Justitsministeriet i foråret 1998 ville tage den samlede problemstilling om det tidsmæssige forbrug i forbindelse med ventetider for og udarbejdelse af mentalerklæringer i straffesager op til fornyet drøftelse med Rigsadvokaten.

Landsforeningen er ikke bekendt med resultatet af drøftelserne med Rigsadvokaten, men det er Landsforeningens opfattelse, at problemet siden Landsforeningens henvendelse i 1997 er blevet værre, idet det ikke er muligt at få foretaget mentalundersøgelser indenfor rimelig tid i størstedelen af landet.

Landsforeningen skal på den baggrund anmode om, at der tages initiativ til at få problemet løst. Man kunne eventuelt forestille sig, at der et antal steder i landet oprettes retspsykiatriske klinikker, hvor mentalundersøgelser kan foretages ambulantly indenfor et tidsrum af højst ca. 6 uger på samme måde som det sker i Justitsministeriets Retspsykiatriske Klinik i København."

Justitsministeriets svar af 7/2 2000:

"Ved skrivelse af 2. februar 2000 har Landsforeningen af Beskikkede Advokater rettet henvendelse til Justitsministeriet vedrørende sagsbehandlingstiden i forbindelse med foretagelse af ambulante mentalundersøgelser i straffesager.

Justitsministeriet kan oplyse, at Rigsadvokaten ved skrivelse af 21. januar 2000 har gjort ministeriet opmærksom på, at der i flere dele af landet er betydelige problemer med at få gennemført undersøgelserne og at få disse gennemført inden for rimelig tid. Der vedlægges en kopi af Rigsadvokatens skrivelse.

På baggrund af henvendelserne fra Rigsadvokaten og Landsforeningen af Beskikkede Advokater har Justitsministeriet ved skrivelse af dags dato rettet henvendelse til Sundhedsministeriet og henstillet, at der hurtigst muligt søges tilvejebragt en holdbar løsning på problemet. En kopi af dette brev vedlægges ligeledes.

Justitsministeriet vil vende tilbage til sagen, når der foreligger et svar fra Sundhedsministeriet."

Narkotika - Retsbelæring - Rettergangsfejl - Anklagerens og forsvarers rolle

Retsplejelovens §§ 909, 943 og 945, straffelovens § 191

Urigtig retsbelæring om betingelserne for at finde tiltalte skyldig efter gerningsbeskrivelsen. Da der ved spørgsmålets affattelse forelå en bindende påtalebegrænsning i og med, at anklageren ikke ønskede at stille et subsidiært hovedspørgsmål, frifandt Højesteret i det pågældende forhold, således at straffen blev nedsat fra 9 til 6 år.

Udtalt at retsformandens bemærkninger om rollefordelingen mellem anklager og forsvarer ikke så stærkt, som det skete, burde have fremhævet anklagerens pligt til objektivitet under proceduren, men påstand om ophævelse af dommen blev ikke taget til følge.

Udlændingen blev i Højesteret domfældt for at have foranlediget indført 1,9 kg koka-in fra Sydamerika via en kvindelig kurere.

HD II 102/99, 7/1 2000

T var ved nævningeting tiltalt i forhold 1 for overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2 ..."ved den 4. januar 1996 i forening med K, der er dømt, med henblik på videreoverdragelse at have udført ikke under 2 kg kokain fra Brasilien til Danmark via Københavns Lufthavn, Kastrup, idet K på tiltaltes foranledning afhentede stoffet i Brasilien hos uidentificerede personer, med hvem tiltalte havde kontakt, ligesom tiltalte efter indsmuglingen af stoffet drog omsorg for, at dette blev modtaget og overdraget videre."

Forhold 2 drejede sig om en indsmugling i februar 1996 af 1,9 kg kokain. K blev her anholdt i lufthavnen.

T nægtede sig skyldig i forhold 1.

I forhold 2 gjorde han gældende, at der var tale om medvirken, idet han på foranledning af andre udvirkede, at K afhentede stoffet.

Nævningene svarede bekræftende på to hovedspørgsmål i overensstemmelse med anklageskriftets forhold 1 og 2.

15 voterende ville idømme fængsel i 9 år bl.a. under hensyn til, at T havde udnyttet unge mennesker.

9 voterende fandt 8 år passende.

T havde ikke protesteret mod udvisning og blev udvist for bestandig.

En varetægtsfængsling i Holland i 1997 fragik i den idømte straf.

Resten er citat fra Højesterets dom:

"I tidligere instans er afsagt dom af Østre Landsrets 15. afdeling den 15. januar 1999.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Hornslet, Marie-Louise Andreasen, Poul Sørensen, Per Walsøe og Jytte Scharling.

Dommen er anket af tiltalte, der vedrørende forhold 1 har påstået frifindelse, subsidiært ophævelse og hjemvisning af sagen til fornyet behandling ved landsretten, og vedrørende forhold 2 ophævelse og hjemvisning.

I den udstrækning Højesteret ikke frifinder tiltalte eller hjemviser sagen, har tiltalte påstået formildelse af straffen.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Til støtte for frifindelsespåstanden i forhold 1 har tiltalte gjort gældende, at retsformandens retsbelæring vedrørende dette forhold har været urigtig for så vidt angår de bevisretlige betingelser for at domfælde, og at nævningernes erklæring som følge heraf er blevet fejlagtig. Tiltalte har nærmere anført, at retsbelæringen indeholdt en klar anvisning af, at der kan domfældes for et led i hovedspørgsmålet, uanset at der ikke har været bevisførelse herom. Der er herved tale om en mangelfuld eller urigtig vejledning i loven, jf. retsplejelovens § 945, stk. 1, nr. 2, eller om tilsidesættelse af rettergangsregler, jf. retsplejelovens § 943. Anklagemyndigheden tilkendegav under domsforhandlingen i landsretten udtrykkeligt, at der ikke ønskedes stillet et subsidiært hovedspørgsmål, hvori sidste led i hovedspørgsmålet ikke var medtaget. Der er herved foretaget en bindende påtalebegrænsning. Tiltalte skal derfor frifindes, såfremt Højesteret finder, at nævningerne ikke kunne besvare det stillede hovedspørgsmål bekræftende, jf. retsplejelovens § 908, stk. 2, § 909, 1. pkt., og § 960, stk. 1.

Anklagemyndigheden har anført, at retsbelæringen måtte anses som urigtig, hvis den skulle forstås således, at bevis for 2. led i hovedspørgsmål 1 ikke er nødvendigt. Retsbelæringen giver imidlertid alene udtryk for, at der er en fri bevisbedømmelse, hvilket er korrekt. Tiltalte har ikke ført bevis for den hævdede bindende påtalebe- grænsning, og det bestrides, at der er givet en sådan.

Til støtte for hjemvisningspåstanden har tiltalte gjort gældende, at retsformandens retsbelæring vedrørende den processuelle rollefordeling mellem forsvareren og anklageren er urigtig med den virkning, at nævningernes erklæring er eller kan være blevet fejlagtig, samt at der er sket en krænkelse af Den europæiske Menneskerettig- hedskonventions art. 6, stk. 1, om retten til en retfærdig rettergang sammenholdt med princippet om equality of arms, jf. retsplejelovens § 943.

Anklagemyndigheden har heroverfor gjort gældende, at der i retsbelæringen på kor- rekt måde er redegjort for anklagerens objektivitetspligt.

Vedrørende retsformandens retsbelæring fremgår følgende af retsbogen:

"Forsvareren begærede retsformandens bemærkninger vedrørende hovedspørgsmål 1, sidste del samt bemærkninger vedrørende forsvarerens "rollefordeling mellem ankla- gemyndigheden og forsvareren" tilført retsbogen.

Retsformanden bemærkede, at der vedrørende spørgsmål i sidste del er sagt følgende:

"Forsvareren rejste spørgsmål om konsekvensen af den manglende bevisførelse ved- rørende spørgsmålets sidste del "tiltalte efter indsmugling drog omsorg for at stoffet blev modtaget og overdraget videre." Betyder det, at manglende bevisførelse fører til, at De skal besvare dette spørgsmål benægtende? Således som straffelovens § 191, stk. 2, er formuleret, nødes De efter min opfattelse ikke til at drage denne konsekvens, hvis De i øvrigt finder beviserne i orden.

Lægges det til grund, at tiltalte som i øvrigt beskrevet i spørgsmålet er skyldig, må der være tilstrækkeligt grundlag til at fastslå - alt i alt hans lod og del taget i betragt- ning - at han også "drog omsorg" for, at stoffet kom videre. I dette "drage omsorg" ligger blot det lidt mere jævne, sørgede for, på den ene eller anden måde, at stoffet kom videre. Der er intet krav om, at han selv personligt skal have haft hånd om stof- fet, selv en meget ringe aktivitet, i denne henseende er nok.

Jeg henviser i denne sammenhæng til de pengetransaktioner, der blev foretaget den 15. januar, 29. januar, 30. januar og 31. januar 1996, 2. februar og 12. februar 1996, et samlet beløb på 145.000 kr. Det ligger fast at "Kirton-passet" blev anvendt i for-

bindelse hermed. Dette pas "gjorde" tiltalte til engelsk statsborger således, at han ikke umiddelbart ville få problemer med de danske myndigheder. Det er næppe troligt, at en person med tiltaltes retlige status ville lade et sådan "guldrandet papir" slippe sig af hænde. Det er vel tænkeligt, at man hermed faktisk har haft en om end beskednen bevisførelse vedrørende denne del af spørgsmålet.

Vedrørende rollefordelingen mellem forsvareren og anklageren er det således, at anklagemyndigheden har pligt til absolut objektivitet. Det er ganske enkelt retsplejelovens krav. Anklagemyndigheden må under ingen omstændigheder stille uskyldige for retten.

Anklagemyndigheden har pligt i en sag uanset arten at fremdrage alt, uanset om det taler til tiltaltes ugunst eller fordel.

Forsvareren har ikke samme objektivitetspligt. Forsvareren er lidt jævnt sagt tiltaltes professionelle talerør. Han skal gøre tiltaltes synspunkter gældende og anvende den argumentation, der er nødvendig. Selvfølgelig ikke direkte fordreje kendsgerningerne. Noget sådant er overhovedet ikke passeret i denne sag, og det er vel også utænkeligt at sådant sker. Man kan vel lidt mere lige til sige, at anklagerens objektivitetspligt også skal opfyldes under proceduren.

Om forsvareren kan man vel sige, at han har frihed i proceduren til at forholde sig kritisk til de fremdragne beviser. Han skal selvsagt ikke fremdrage beviser, der kan føre til domfældelse. Han har lov til at forholde sig frit til beviserne og argumentere i overensstemmelse med den påstand, han på tiltaltes vegne har nedlagt."
..."

Tiltalte ankede dommen ved domsafsigelsen, og i supplerende ankemeddelelse af 22. januar 1999 til statsadvokaten anførte forsvareren - til støtte for frifindelsespåstanden vedrørende forhold 1 - at "anklageren under domsforhandlingen udtrykkeligt tilkendegav, at han ikke ønskede at stille et subsidiært hovedspørgsmål vedrørende sagens forhold 1, hvori det sidste led ikke var medtaget". Dette er ikke bestridt af anklagemyndigheden før under domsforhandlingen i Højesteret.

Højesterets bemærkninger.

Hovedspørgsmål 1 til nævningerne angår i overensstemmelse med beskrivelsen i tiltalens forhold 1, dels om tiltalte i forening med den allerede domfældte K med henblik på videreoverdragelse havde udført ikke under 2 kg kokain fra Brasilien til Danmark, dels om tiltalte efter indsmuglingen drog omsorg for, at stoffet blev modtaget og overdraget videre. Tiltalte nægtede sig i det hele skyldig i dette forhold, og forud-

sætningen for, at nævningerne kunne besvare hovedspørgsmålet bekræftende, måtte herefter være, at de fandt det bevist, både at tiltalte i forening med K med henblik på videreoverdragelse havde udført kokainen fra Brasilien til Danmark, og at han efter indsmuglingen også - på en eller anden måde - havde draget omsorg for, at stoffet blev modtaget og overdraget videre.

Højesteret finder, at retsformandens indledende bemærkninger om manglende bevisførelse om 2. led af hovedspørgsmål 1 - bemærkninger, der efter deres indhold må anses for en del af retsbelæringen - naturligt af nævningerne måtte forstås således, at de ville kunne besvare hovedspørgsmålet bekræftende, hvis de blot fandt det bevist, at tiltalte var skyldig i overensstemmelse med 1. led af spørgsmålet. Forstået på denne måde var retsbelæringen urigtig, og det kan ikke afvises, at nævningernes erklæring er blevet fejlagtig på grund af urigtig vejledning i loven fra retsformandens side, jf. retsplejelovens § 945, stk. 1, nr. 2.

Som sagen foreligger, lægger Højesteret til grund, at anklagemyndigheden under domsforhandlingen i landsretten udtrykkeligt tilkendegav, at man vedrørende sagens forhold 1 ikke ønskede at stille et subsidiært hovedspørgsmål, hvori det sidste led ikke var medtaget. Denne tilkendegivelse må anses som en bindende påtalebegrænsning, og der foreligger dermed også for Højesteret en bindende påtalebegrænsning. Retsformandens urigtige retsbelæring må på denne baggrund føre til, at tiltalte frifindes for forhold 1.

For så vidt angår beskrivelsen af rollefordelingen mellem anklager og forsvarer under sagen havde det været rigtigst, at retsformanden ikke så stærkt, som det skete, havde fremhævet anklagerens pligt til objektivitet under proceduren, men retsbelæringen kan dog ikke anses for urigtig. Der er heller ikke grundlag for at antage, at tiltalte som følge af retsbelæringen ikke har fået en retfærdig rettergang. Tiltaltes påstand om ophævelse af dommen tages herefter ikke til følge.

Straffen for forhold 2 fastsættes efter de i dommen nævnte bestemmelser til fængsel i 6 år.

Tiltalte har fortsat været fængslet under anken.

Thi kendes for ret:

Tiltalte T straffes med fængsel i 6 år.

Dommens bestemmelser om udvisning og sagsomkostninger stadfæstes. Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret."

- 00000 -

Forsvareren har fremsendt et "Sammenfattende processkrift". Heri er henvist til Gammeltoft-Hansen: Strafferetspleje I, 2. udg., s. 101f, samt EMK artikel 6, stk. 2, jfr. Lorenzen m.fl.: Den Europæiske Menneskeretskonvention s. 200 og EMD af 6. december 1988 (A nr. 146) i sagen Barberá Messegue og Jabardo mod Spanien, hvor bl.a. følgende er anført i præmis 77:

"Paragraph 2 (art. 6-2) embodies the principle of the presumption of innocence. It requires, inter alia, that when carry out their duties, the members of a court should not start with the preconceived idea that the accused has committed the offence charged; the burden of proof is on the prosecution, and any doubt should benefit the accused ..."

Endvidere henvistes til Betænkning nr. 1352/1998 om behandling af nævningesager s. 49 forneden.

Han påpegede muligheden for at stille subsidiære hovedspørgsmål til nævningene og samspillet med bindende påtalebegrænsninger, hvis anklagemyndigheden gav afkald herpå.

Med hensyn til retsformandens belæring om den processuelle rollefordeling bemærkede forsvareren side 6 i processkriftet bl.a.:

"Rækkevidden af objektivitetsprincippet er forskellig, alt efter hvor i straffesagens forløb, man befinder sig. Princippet har fortrinsvis sin begrundede berettigelse under den strafferetlige efterforskning og ved den indenretlige bevisførelse, herunder ved anklagemyndighedens indkaldelse og afhøring af vidner, jf. Rigsadvokatens cirkulære nr. 285 af 27. december 1932.

Med hensyn til situationen under proceduren er der i den juridiske litteratur enighed om, at hverken forsvarer eller anklager har helt "frit slag". Med hensyn til de begrænsninger, der gælder for forsvareren, henvises eksempelvis til Hurwitz: Den Danske Strafferetspleje, 2. udg., s. 242 ff., og Gammeltoft-Hansen: Strafferetspleje II s. 51 f. De fleste forfattere antager, at anklageren har pligt til i højere grad end forsvareren at være objektiv under proceduren, men der ses ikke at være enighed om, i hvilken udstrækning anklageren har pligt til objektivitet på dette stadium, jf. herom Hurwitz s. 201 ff., Lindegaard og Trolle: Proceduren i straffesager s. 13 f. og 101 ff., Hertz og Krog i Proceduren, 2. udg., s. 476 og 548 f., Fagligt etiske problemer i strafferetsplejen (betænkning afgivet af specialgruppen under DJØFs fagligt etiske ar-

bejdsgruppe) s. 44, Gammeltoft-Hansen: Strafferetspleje III s. 27 og Thomas Rørdam i Jur. 1998.277 ff. (283).

Det gøres gældende, at anklageren har en ganske betydelig subjektiv frihed under proceduren, og at der specielt med hensyn til udlægningen af bevisførelsens resultat ikke består nogen forskel mellem de rettigheder og pligter, forsvareren og anklageren har i relation til objektivitet og subjektivitet under proceduren."

Han henviser senere i processkriftet til EMD af 17. februar 1997 i sagen Foucher mod Frankrig, hvor domstolen i præmis 34 bl.a. anfører følgende:

"The Court reiterates in this connection that according to the principle of equality of arms, as one of the features of the wider concept of a fair trial, each party must be afforded a reasonable opportunity to present his case in conditions that do not place him at a disadvantage vis-à-vis his opponent ..."

Forsvareren henviste til en række tidligere afgørelser om "equality of arms".

Processkriftet er på 10 sider.

Landsforeningens Meddelelse 5/2000

Udvisning - Røveri - Menneskerettigheder

Udlændingelovens § 22 og § 26, straffelovens § 288, Menneskerettighedskonventionens art. 8

Pakistaner, der flyttede her til landet, da han var knapt 4 år og havde forældre og søskende her, dømt for røveri mod pengetransport med udbytte på 833.000 kr. I byretten 2 års fængsel, men ikke udvisning. Landsretten skærpede til 2½ års fængsel og besluttede udvisning i 10 år. Højesteret stadfæstede landsrettens strafudmåling, men ophævede udvisningen som stridende mod kravet om proportionalitet i Menneskerettighedskonventionens art. 8. Der var herved også tillagt vægt, at T ikke var tidligere straffet, og at dommen vedrørte et enkeltstående om end alvorligt røveriforhold.

HD nr. I 393/1999, 17/1 2000

T på 26-27 år var tiltalt principalt for røveri efter § 288, stk. 1, nr. 1, subsidært stk. 1, nr. 2, idet han fra en pengetransport skulle have frarøvet en bankassistent B 883.000 kr., idet T, der var maskeret med en "elefanthue", skubbede kraftigt til B og tog 3 pengetasker og forsvandt sammen med to ukendte medgerningsmænd.

Der var påstand om frihedsstraf og udvisning.

Udlændingestyrelsen fandt ikke, at de hensyn, der er nævnt i udlændingelovens § 26, stk. 1, talte afgørende imod udvisning, jfr. herved § 26, stk. 2. (De personlige oplysninger fremgår nedenfor af Højesterets dom).

T var ikke tidligere straffet her i landet. Han nægtede sig skyldig.

Byretten fandt det efter bevisførelsen godtgjort, at røveriet skete i forening med to ukendte medgerningsmænd, og T fandtes skyldig i den principale tiltale. Straffen blev fastsat til fængsel i 2 år.

Byretten bemærkede vedr. udvisningen:

"Efter det foreliggende findes tiltalte at opfylde betingelserne for i medfør af udlændingelovens § 22, stk. 1, nr. 6 at kunne udvises. Da tiltalte imidlertid efter det foreliggende er indrejst med sine forældre og søskende, der fortsat bor i Danmark, da tiltalte var 4 år og herefter kun kortvarigt har været i Pakistan, hvor kun en ældre bedstemor fortsat bor, findes tiltalte at have så ringe en tilknytning til hjemlandet, hvor tiltalte må forventes at tage ophold, at de i udlændingelovens § 26, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 4-6 nævnte forhold afgørende findes at tale imod en udvisning. Anklagemyndighedens begæring om udvisning tages herefter ikke til følge."

Anklagemyndigheden ankede med påstand om skærpelse samt udvisning med indrejseforbud i 10 år. T ankede herefter med påstand om frifindelse for røveri og domfældelse som erkendt for tyveri, og i øvrigt formildelse.

Også efter bevisførelsen i landsretten fandtes T skyldig i den principalt rejste tiltale. Straffen fandtes at burde forhøjes til fængsel i 2 år 6 måneder.

Om udvisningen udtalte landsretten:

"Vedrørende anklagemyndighedens påstand om udvisning, findes betingelserne herfor efter udlændingelovens § 22, nr. 6, at være til stede. Uanset tiltaltes langvarige ophold i Danmark, findes bestemmelserne i udlændingelovens § 26, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 4-6, ikke afgørende at tale imod udvisning, ligesom udvisning, uanset at tiltalte har forældre og søskende i Danmark, ikke findes at stride mod Den Europæiske Menneskeretskonvention, artikel 8.

Der er herved lagt vægt på grovheden af det begåede forhold, der findes at nødvendiggøre udvisning af tiltalte af samfundsmæssige hensyn, sammenholdt med at det af

oplysningerne om den 26-årige tiltaltes personlige forhold fremgår, at han er uden fast bopæl, uden arbejde og ikke har ægtefælle eller børn. Det bemærkes, at det efter det oplyste må antages at tiltalte, der behersker sit hjemlands sprog, har bevaret en vis tilknytning til hjemlandets kultur.

Anklagemyndighedens påstand om udvisning tages derfor til følge."

Højesteretsdommen gengives in extenso:

"I tidligere instanser er afsagt dom af Københavns Byrets 20. afdeling den 8. februar 1999 og af Østre Landsrets 11. afdeling den 25. maj 1999.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Pontoppidan, Marie-Louise Andreasen, Melchior, Jørgens Nørgaard og Jytte Scharling.

Dommen er anket af tiltalte med påstand om frifindelse for påstanden om udvisning.

Rigsadvokaten har påstået stadfæstelse.

Det fremgår af sagen, at tiltalte er født i Pakistan og har pakistansk statsborgerskab. Hans far kom til Danmark i 1975. I 1976 flyttede han, der da var knap 4 år gammel, sammen med sin mor til Danmark, hvor familien har boet siden. Han har to yngre søskende, som begge er født i Danmark. Han taler punjabi med sine forældre og dansk med sine søskende og venner. Efter det oplyste kan han hverken læse eller skrive punjabi. Han har kun været på to kortere ferieophold i Pakistan, første gang som 8-årig og sidst i 1993. Han har ingen familie i Pakistan ud over en farmor og en moster, med hvilke han ikke har haft nærmere kontakt, siden han flyttede til Danmark. Han er ugift og har ikke børn. Han har gået i skole til og med 10. klasse og har gennemgået den 1-årige basisuddannelse på handelsskole. Han var herefter uden arbejde i nogle år, indtil han i 1994 med familiens hjælp købte en mindre købmandsforretning, som han drev, indtil han på grund af økonomiske vanskeligheder måtte afvikle forretningen i 1997. Han har siden været uden arbejde og modtaget dagpenge. Han var på anholdelsestidspunktet i færd med at tage kørekort til hyrevogn.

Højesterets bemærkninger

Tiltalte kom til Danmark som knap 4-årig. Han har gået i dansk skole. Han har opholdt sig her i landet i 23 år. Han har sine forældre og sine søskende, som er hans nærmeste familie, boende her. Han har reelt ingen tilknytning til Pakistan, hvis sprog han hverken kan læse eller skrive.

Højesteret finder, at tiltaltes tilknytning til Danmark er så stærk - og så meget stærkere end hans tilknytning til Pakistan - at en udvisning som følge af den idømte straf på 2½ års fængsel vil være i strid med det krav om proportionalitet, der følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Det er herved også tillagt vægt, at tiltalte ikke tidligere er straffet, og at dommen vedrører et enkeltstående om end alvorligt røveriforhold.

Tiltalte frifindes derfor for påstanden om udvisning.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom ændres, således at bestemmelsen om udvisning udgår.

Sagens omkostninger for landsret og Højesteret skal betales af statskassen."

- 00000 -

Ved en højesteretsdom af samme dato blev en 32-årig somalier frifundet for udvisning i forbindelse med en ubetinget fængselsstraf på 60 dage for værtshusvold efter § 245, stk. 1 (knust ølglas i ansigtet). Vestre Landsret havde truffet bestemmelse om udvisning i 5 år. I denne sag var der dog (én) dissens i Højesteret.

Landsforeningens Meddelelse 6/2000

Aflytning - Sendemaster - Nørrebro

Rpl. § 780

Anklagemyndigheden begærede efter nogle Nørrebro-uroligheder oplysninger om hvilke telefoner, der søndag aften til mandag morgen havde ført samtaler via sendemaster i Blågårdskvarteret, men fik ikke tilladelse hertil.

Københavns Byrets 25. afd., sag nr. 25350 m.fl./99, 21/12 1999

Anklagemyndigheden begærede efter Nørrebro-urolighederne i november 1999 oplysninger om hvilke telefoner, der søndag aften til mandag morgen havde ført samtaler via sendemaster i Blågårdskvarteret.

Anklageren oplyste, at der var bestemte grunde til at antage, at der i forbindelse med urolighederne på Nørrebro den 7. og 8. november 1999, der omfattede flere tilfælde af brandstiftelse, vold og hærværk og med skader til adskillige millioner kr., blev fo-

retaget en række mobiltelefonsamtaler i området af de formodede gerningsmænd, og at indgrebet måtte antages at være af afgørende betydning for efterforskningen.

Politiet skønnede, at der inden for det begærede tidsrum var ført mellem 12. og 14.000 samtaler.

Den beskikkede advokat protesterede. Indgrebet var alt for ukonkret, og politiet havde ingen bestemt grund til at antage, at der var givet meddelelser til eller fra mistænkte, al den stund, at man ingen mistænkte havde.

Hovedparten af de forbrydelser, der efterforskedes, faldt uden for § 781, stk. 1, nr. 3.

Retten afsagde følgende kendelse:

"Retten finder ikke, at betingelserne for at foretage det ønskede indgreb er til stede. Dels foreligger der ikke fornøden mistanke mod en nærmere angiven personkreds, hvorfor betingelserne efter retsplejelovens § 781, stk. 1, nr. 1, ikke er til stede, og dels vedrører indgrebet efter det oplyste et meget bredt og ubestemt antal telefoner, fra hvilke der skønsmæssigt i det anførte tidsrum er ført et sted mellem 12 og 14.000 samtaler. Det er derfor ikke muligt at foretage en nærmere afgrænsning af indgrebet, hvorfor der heller ikke ses at være den fornødne hjemmel i retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 3.

T h i b e s t e m m e s :

Københavns Politis begæring om kendelse i henhold til retsplejelovens § 783, stk. 1, tages ikke til følge."

Landsforeningens Meddelelse 7/2000

Genoptagelse - Klageretten - Ekstraordinær anke

Retsplejelovens § 976, § 963 og § 949

Klageretten har i 2 kendelser afvist genoptagelse af byretsdomme, hvor de tiltalte var blevet frifundet, men hvor anklagemyndigheden fandt, at der var fremkommet nye vægtige beviser. Begrundelsen er, at anklagemyndigheden havde haft mulighed for at anke, dersom sagerne var blevet fremmet med rimelig hurtighed.

1) Den særlige Klageret G-026-99, 15/6 1999

Ved byretsdom af 11/6 1998 blev T dømt for tyveri i et forhold, men frifundet for røveri på en tankstation i et andet forhold. Den 6/1 1999 henvendte T sig til politiet og erkendte sig skyldig i røveri. Tilståelsen blev fastholdt i retten den følgende dag. Anklagemyndigheden ankede den 27/1 1999 dommen til Østre Landsret, der imidlertid ikke fandt grundlag for at admittere anken, fordi fristen i RPL § 963, stk. 3, jfr. § 949, stk. 2, var udløbet, og fordi der ikke i øvrigt var grundlag for at admittere anken i medfør af RPL § 949, stk. 2.

Rigsadvokaten begærede herefter sagen genoptaget i medfør af RPL § 976, stk. 1, nr. 1, eller analogien af denne bestemmelse. Der blev henvist til, at overskridelsen af ankefristen var beskeden, at man ikke fra statsadvokatens side havde været opmærksom på fristproblemet, og at domfældte selv ønskede at få dommen ændret.

Forsvareren anførte, at baggrunden for T's tilståelse var, at han, der var stofmisbruger, ønskede mulighed for - via fængselsopholdet - at komme i behandling for misbruget. Under hensyn til T's bevæggrunde for at afgive tilståelse og til, at tilståelsen ikke var bestyrket af nye oplysninger i sagen, havde forsvareren udtrykt betænkelighed ved, at tilståelsen blev lagt til grund for en genoptagelse.

Resten er citat af klageretskendelsen.

"I sagens behandling har følgende medlemmer deltaget: Marie-Louise Andreasen, Peter Lilholt, Niels Viltoft, Vagn Greve og Preben Lunn.

Klageretsmedlemmerne Peter Lilholt, Niels Viltoft, Vagn Greve og Preben Lunn finder det i det foreliggende tilfælde, hvor anklagemyndigheden har haft grundlag for og mulighed for at anke dommen, dersom sagen var blevet fremmet med rimelig hurtighed, betænkeligt, at tillade sagen genoptaget i medfør af retsplejelovens § 976, stk. 1, nr. 1, eller dennes analogi. De stemmer derfor for at afvise rigsadvokatens begæring.

Marie-Louise Andreasen finder betingelserne for genoptagelse for så vidt angår sagens forhold 3 i medfør af princippet i retsplejelovens § 976, stk. 1, nr. 1, opfyldt og stemmer derfor for at tage rigsadvokatens begæring til følge.

Afgørelsen træffes efter stemmeflertallet.

Thi bestemmes:

Begæringen om genoptagelse afvises."

2) Den særlige Klageret G-083-99, 29/12 1999

Ved byretsdom af 2/10 1998 blev A, B, C og D frifundet for røveri af særlig farlig karakter under skærpende omstændigheder.

Umiddelbart efter domsforhandlingens afslutning oplyste den postfunktionær, der havde været udsat for røveriet, over for anklageren i sagen, at han kunne genkende en af de tiltaltes stemmer som stemmen på en person, der deltog i røveriet. Dette er senere gentaget over for politiet i den pågældende politikreds.

Den 17/2 1999 fik politikredsen en henvendelse fra P fra postkontoret, der oplyste, at han var blevet kontaktet af et vidne, der fortalte, at han vidste, hvem der havde begået det røveri, straffesagen drejede sig om. Den 18/2 1999 afleverede vidnet til politiet båndoptagelse af en eller flere samtaler, han havde haft med en af de tiltalte. Ved indenretlig afhøring den 11/3 1999 erkendte A at have ført den omtalte samtale, idet han dog forklarede, at der var tale om en "røverhistorie", som han fortalte for at give vidnet indtryk af, at han havde penge.

Anklagemyndigheden ankede den 18/3 1999 dommen til Østre Landsret, der imidlertid ved kendelse af 26/3 1999 bestemte ikke at admittere anken, idet den ikke var iværksat inden udløbet af den i retsplejelovens § 949, stk. 2, sidste punktum, angivne frist.

Resten er citat af klageretskendelsen.

"Ved Næstved rets dom af 2. oktober 1998 blev de tiltalte frifundet for røveri af særlig farlig karakter ved i forening at have frataget en postchauffør en postværditransport indeholdende ca. 1 million kroner blandt andet ved at sprøjte gas i hovedet på postchaufføren.

Ved domsforhandlingens afslutning genkendte forurettede en af de tiltaltes stemmer som værende identisk med den person, der truede forurettede under røveriet.

Den 17. februar 1999 fik politiet kendskab til en båndoptagelse, hvoraf fremgår, at en af de tiltalte oplyser, at de var fire om røveriet, og at den ene af de tiltalte havde kørt bilen, mens de tre andre tiltalte "hoppede" af bilen. Det omtalte bånd kom i politiets besiddelse den 18. februar 1999.

Den 11. marts 1999 erkendte den tiltalte indenretligt at have ført den nævnte samtale, men forklarede dog, at der var tale om en "røverhistorie".

Statsadvokaten iværksatte anke den 18. marts 1999, men Østre Landsret afviste ved kendelse af 26. marts 1999 anken, idet landsretten fandt, at anke ikke var iværksat inden udløbet af den i retsplejelovens § 949, stk. 2, sidste punktum, angivne frist.

Den Særlige Klageret afviste i kendelse af 29. december 1999 genoptagelse med den samme begrundelse som anført under punkt 1.

Opmærksomheden skal således henledes på, at i sager, hvor der er kommet nye beviser for dagen, der gør det antageligt, at tiltalte har begået forbrydelsen, skal anken iværksættes senest 14 dage efter, at politiet/anklagemyndighed er blevet bekendt med de nye beviser, jf. retsplejelovens § 963, stk. 3, jf. § 949, stk. 2."

- 00000 -

Sagerne er ikke behandlet ved samme statsadvokatur, tilføjer redaktøren. Rigsadvokaten har til anklagemyndigheden udsendt sagerne med anmodning om, at man er opmærksom på fristen på 14 dage for iværksættelse af anke, efter at anklagemyndigheden er blevet bekendt med de nye beviser.

Landsforeningens Meddelelse 8/2000

Ophævelse af andre foranstaltninger end straf - Anbringelsesdom - Sindssyge

Straffelovens § 68 og § 72

T på 40 år blev i 1995 for forsøg på voldtægt og overtrædelse af straffelovens § 224, jfr. § 216 over for en 17-årig idømt anbringelse på psykiatrisk hospital. I 1998 blev foranstaltningen ændret til behandlingsdom. Ved den seneste afgørelse i 2000 blev foranstaltningen helt ophævet med henvisning til, at foranstaltningen havde været opretholdt i en periode, der stod i misforhold til længden af den straf, den begåede kriminalitet kunne have udløst.

Retten i Gentofte SS 653/99, 26/1 2000

T på 40 år blev den 6/4 1995 under en tilståelsessag efter RPL § 925a dømt for forsøg på voldtægt samt overtrædelse af straffelovens § 224, jfr. § 216, stk. 1, ved i august 1994 at have forsøgt at tiltvinge sig samleje med en 17-årig pige i en park. Hun rev sig løs, han indfangede hende og søgte at opnå analt samleje, men opgav, da pigen oplyste at være jomfru, hvorefter han førte sit lem ind i pigens mund og kort efter fik sædafgang.

T var ligeledes dømt for forsøg på voldtægt og blufærdighedskrænkelse i 1991, dengang til ambulant psykiatrisk behandling. I 1993 havde han fået tiltalefrafald for 6 tilfælde af blufærdighedskrænkelse.

T var iflg. mentalerklæring overvejende sandsynligt sindssyg og havde været indlagt flere gange.

Byretten afsagde i overensstemmelse med lægernes anbefaling en anbringelsesdom.

Den 30/11 1998 blev T i overensstemmelse med anbefaling fra hospitalet idømt behandlingsdom til afløsning for anbringelsesdommen. Anklagemyndigheden tog bekræftende til genmæle.

I marts 1999 anmodede T via sin forsvarer om ophævelse af foranstaltningen eller ændring til ambulant psykiatrisk behandling.

Herefter blev der indhentet erklæring fra hospitalet af 7/6 1999. Ved skrivelse af 14/9 1999 anmodede forsvareren om, at begæringen blev stillet i bero indtil primo november 1999. I forbindelse hermed blev der indhentet en ny udtalelse af 11/11 1999 fra overlægen på hospitalet.

Det fremgik af den seneste erklæring, at T var under gradvis udskrivning fra hospitalet, under opretholdelse af antipsykotisk medicin i depotform og antabusbehandling. Hospitalet anbefalede opretholdelse af foranstaltningen under den fortsatte udskrivningsproces. Evt. ændring til dom til ambulant behandling med mulighed for indlæggelse.

T anførte, at han allerede var i en udslusningssituation. Han var i stand til at klare sig selv, ligesom han fik støtte af sine forældre. Han henviste til proportionaliteten.

Anklagemyndigheden fandt det mest formålstjenligt, at foranstaltningen blev opretholdt. Den nuværende foranstaltning havde kun bestået i kort tid, og domfældte havde ikke styr på sin situation.

Byretten udtalte:

"Uanset at de lægelige synspunkter taler for en opretholdelse af foranstaltningen, findes spørgsmålet om foranstaltningens ophævelse at måtte bero på en vurdering af forholdet mellem den begåede kriminalitet og den tidsmæssige udstrækning af foranstaltningen. Foranstaltningen har nu været opretholdt i en periode, der står i misforhold til længden af den straf, som den begåede kriminalitet må antages at kunne have

udløst. Begæringen om ophævelse af foranstaltningen findes herefter at måtte tages til følge."

Landsforeningens Meddelelse 9/2000

Spritkørsel - Anklageskrift - Utjenligt forsøg - Betinget straf og frakendelse

Retsplejelovens § 833 og § 908, færdselslovens § 53 og § 125, straffelovens § 56

T var tiltalt for fuldbyrdet spirituskørsel, men blev i byretten dømt for forsøg. Straffen var takstmæssig som kørsel i gentagelsestilfælde. I landsretten gjorde T gældende, at det ikke havde været berettiget at ændre tiltalen, men fik ikke medhold heri. Derimod fandt landsretten forsøget utjenligt, idet bilnøglen ikke var i det nøglebundet, som T holdt op foran sig ved bilens tændingslås, hvorfor frihedsstraffen blev gjort betinget, ligesom den normalt ubetingede frakendelse blev gjort betinget.

V.L. 4. afd. a.s. S-2770-99, 18/1 2000

T var tiltalt for ca. kl. 01.55 - 03.35 at have ført bil ad Allegade med en promille på 2.23.

Han nægtede sig skyldig. Han var straffet senest i 1992 med hæfte i 20 dage og frakendelse i 5 år.

Byretten bemærkede:

"Efter tiltaltes egen forklaring sammenholdt særligt med vidnet pa. P's forklaring og det i øvrigt til sagen oplyste, finder retten, at det er bevist, at tiltalte har forsøgt at føre personbil X som anført i tiltalen. I dette omfang finder retten, at tiltalte er skyldig i tiltalen."

Straffen blev fastsat til hæfte i 14 dage og 10 års frakendelse.

T ankede til frifindelse, anklagemyndigheden påstod stadfæstelse.

Anklageren anmodede om rettens tilladelse til at berigtige anklageskriftet til:

"ved ... ca. 03.35 ... ud for restaurant S at have forsøgt at føre personbil ... efter at have indtaget spiritus..."

Forsvareren protesterede herimod under henvisning til RPL §§ 833, stk. 2 og 908, stk. 4, idet forsvareren navnlig gjorde gældende, at der var tale om et nyt forhold, der ikke var omfattet af den oprindelige tiltale, og som ikke kunne anses for indeholdt i tiltalen som det mindre i det mere.

Der afsagdes følgende

"K e n d e l s e

Tiltalen for byretten omfatter kørsel i spirituspåvirket tilstand i perioden kl. 01.55 til 03.35. Det fremgår af retsbogen for byretten, at bevisførelsen også har drejet sig om tiltaltes forsøg på at føre bil i spirituspåvirket tilstand kl. 03.35, og tiltalte har herved haft tilstrækkelig mulighed for at forsvare sig. Det er endvidere i byrettens dom udtrykkeligt fastslået, at det er dette forhold, der dømmes for. Den ændring i tiltalen, der herved er sket, har ikke givet anledning til protest fra tiltaltes forsvarer for byretten. Under disse omstændigheder finder landsretten, at anklagemyndigheden under anken bør have adgang til uden tiltaltes samtykke at berigtige anklageskriftet som begæret.

T h i b e s t e m m e s

Det tillades anklagemyndigheden at berigtige anklageskriftet som begæret."

Det fremgik i øvrigt af bevisførelsen for landsretten, at T forklarede, at han ikke havde givet en bekendt bilnøglen med henblik på hjemturen. Politimanden bad om at få nøglerne, og T lagde ikke mærke til, at bilnøglen ikke var i bundtet, da han fik det tilbage.

Det var først næste dag, han opdagede det.

Politiassistent P forklarede bl.a., at da de henvendte sig til T, sad denne i bilen og forsøgte at starte med en nøgle, som ikke passede, hvorefter T holdt nøgleknippet op for at undersøge det.

T bestred at have til hensigt at føre bilen.

Landsretten udtalte:

"Det findes efter politiassistent P's forklaring bevist, at tiltalte havde sit nøgleknippe oppe ved bilens tændingslås og derefter holdt nøgleknippet op foran sig som for at finde bilnøglen. Det er derfor bevist, at tiltalte havde forsæt til at føre bilen. Landsretten tiltræder derfor, at tiltalte er skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 53, stk. 1.

Det tiltrædes, at straffen er udmålt som sket. Under hensyn til, at forsøget var utjænligt på en sådan måde, at fareforvoldelse var udelukket, findes der imidlertid grundlag for at gøre straffen betinget på vilkår som nedenfor bestemt. Af samme grunde ændres dommens bestemmelse om frakendelse af førerretten således, at frakendelsen gøres betinget som nedenfor bestemt.

Med de anførte ændringer stadfæster landsretten dommen."

- 00000 -

Betingelserne var 1 års prøvetid med hensyn til straffen og 3 års prøvetid ved frakendelsen.

Landsforeningens Meddelelse 10/2000

Narkotika - Betinget straf - Gammel sag

Straffelovens § 56, Lov om euforiserende stoffer § 3

Dømt i 1999 for besiddelse af 10,4 g kokain til eget brug i 1995. Betinget straf uden straffastsættelse under henvisning til den forløbne tid.

Retten i Frederikssund SS 952/99, 6/12 1999

T på nu 41 år var under en tilståelsessag tiltalt for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer § 3 ved i marts 1995 at have været i besiddelse af 10,4 g kokain til eget forbrug.

Retten udmålte en betinget dom uden straffastsættelse med en prøvetid på 6 måneder. Retten lagde vægt på "det siden handlingen blev begået og opklaret forløbne tidsrum."

Statskassen skulle bære sagens omkostninger.

Unge lovovertrædere - Undersøgelse af Ungdomskontrakter

Britta Kyvsgaard har for Justitsministeriet gennemført en undersøgelse af de ungdomskontrakter, der er godkendt i perioden 1. januar - 30. juni 1999.

Praksis er endnu noget uensartet i de forskellige politikredse, bl.a. med hensyn til om man fastsætter vilkår om ungdomskontrakt alene, vilkår om sociale hjælpeforanstaltninger alene, eller begge former for vilkår.

I perioden blev der fastsat vilkår om ungdomskontrakter i større byer som følger:

København	17	Aalborg	7
Århus	9	Odense	2

I mellemstore politikredse udmærker Glostrup sig med 7, hvorimod hverken f.eks. Sønderborg, Gråsten, Tønder, Haderslev, Ribe eller Esbjerg har gjort anvendelse af denne sanktion.

Sanktionen finder fortrinsvis anvendelse ved tyverier, herunder indbrudstyveri og brugstyveri. Sammenlagt udgør disse gerningstyper 87% af samtlige vilkår om ungdomskontrakt.

Telefonrådgivning til pårørende til varetægtsfængslede

Kriminalforsorgen har åbnet en telefonservice for pårørende. Det hedder i en omdelt folder:

"Er du pårørende til en, der er blevet varetægtsfængslet, og har du i den forbindelse brug for konkret information om regler og rettigheder, kan du ringe anonymt til en socialrådgiver i Kriminalforsorgen på tlf. **70 26 04 06**. Telefonen er åben hverdage 9-15, 19-22, weekender 10-18."

Advokaterne bør i samtaler med pårørende gøre deres til, at telefonservicen bliver benyttet.

Studietur til Israel

I fortsættelse af artiklen i sidste hæfte, har jeg nu de endelige detaljer klar til turen. Det faglige indhold blev beskrevet sidst, så her kommer de praktiske detaljer:

Afrejse søndag den 29. oktober d.å. fra Københavns Lufthavn kl. 14.15, mødetid senest to timer før. De tre første nætter på hotel i Haifa, derefter 2 dages rundtur i det nordlige Israel med overnatning på en kibbutz i det nordlige Galilæa, herefter 3 nætter i Jerusalem. Sidste dag lørdag en heldagstur til Det Døde Hav. Søndag den 5. november, meget tidlig afgang fra hotellet med hjemkomst til København kl. 12.40.

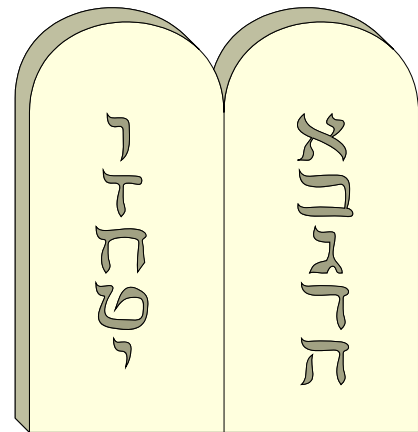
Grundprisen bliver på 7.750 kr., som omfatter halvt dobbeltværelse med morgenmad

alle dage, to gange fællesspisning om aftenen, egen bus til rådighed hele ugen, dansk-talende guide på rundturen og i Jerusalem.

Følgende koster ekstra: Tillæg for enkeltværelse kr. 1.740, sygdomsafbestillingsbeskyttelse kr. 275, rejseforsikring kr. 250, tilslutningsfly Provinsen - Kastrup t/r kr. 400, + en mindre lufthavnsskat, afhængig af provinslufthavn.

Bindende tilmelding kan ske nu, og tilmeldingsfristen sættes til den 1. juni, hvor der samtidig skal indbetales depositum på kr. 2.000, og - hvis der ønskes afbestillingsbeskyttelse - da også kr. 275. Restbeløbet skal være indbetalt senest den 15/9 2000.

Ved tilmelding, som skal ske til undertegnede, skal der oplyses helt præcist det navn, der står i passet.

Med venlig hilsen

Advokat Asger Wahl-Jørgensen
Ulsøvej 68, 2791 Dragør
Tlf. 32 53 73 03, fax 32 53 73 23